

Luiza Kawka

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie

SPRAWOZDANIE Z V KONFERENCJI BIBLIOTEKARZY BIBLIOTEK
PEDAGOGICZNYCH I SZKOLNYCH WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO
„KOMPLEKSOWE WSPOMAGANIE ORAZ INNE FORMY WSPIERANIA
PRACY SZKOŁY/PLACÓWKI – ZAPROSZENIE DO WSPÓŁPRACY”,
LUBLIN 27 WRZEŚNIA 2018

27 września 2018 roku w sali obrad Rady Wydziału Humanistycznego UMCS odbyła się V Konferencja bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych i szkolnych województwa lubelskiego „Kompleksowe wspomaganie oraz inne formy wspierania pracy szkoły/placówki – zaproszenie do współpracy”, zorganizowana przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. KEN w Lublinie oraz Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Honorowy patronat nad konferencją objęli Marszałek Województwa Lubelskiego Sławomir Sosnowski, Wojewoda Lubelski dr hab. Przemysław Czarnek, Prezydent Miasta Lublin dr Krzysztof Żuk, Lubelski Kurator Oświaty Teresa Misiuk oraz Dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS dr hab. Robert Litwiński, prof. nadzw. Patronat medialny nad wydarzeniem sprawowało Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Lublinie, Radio Lublin, Telewizja Lublin oraz portal LustroBiblioteki.pl.

Tegoroczna konferencja była poświęcona kompleksowemu wspomaganie i innym formom wsparcia, jakie biblioteki pedagogiczne oferują szkołom i innym placówkom edukacyjnym. W czasie trwania konferencji staraliśmy się odpowiedzieć na pytania: jak wygląda wspomaganie w praktyce, jak oceniają współpracę z bibliotekami pedagogicznymi sami zainteresowani oraz o jakie formy wspomaganie szkół i placówek oświatowych należałoby poszerzyć ofertę edukacyjną bibliotek pedagogicznych.

Obrady rozpoczęły się o godz. 9.30. W imieniu organizatorów konferencję otworzyła Barbara Rzeszutko – dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej

im. KEN w Lublinie oraz prof. dr hab. Maria Juda – dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. O dalszy przebieg obrad dbała Luiza Kawka – sekretarz konferencji, kierownik Wydziału Zbiorów Audiowizualnych PBW w Lublinie.

Konferencję zaszczylicili swoją obecnością goście specjálni. Kuratorium Oświaty w Lublinie reprezentowała osobiście Teresa Misiuk – Lubelski Kurator Oświaty, która w przemówieniu otwierającym konferencję podkreśliła ważną rolę bibliotek pedagogicznych w zakresie wspomagania placówek edukacyjnych. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego reprezentowała Halina Drozd – dyrektor Departamentu Kultury, Edukacji i Sportu, która odczytała list od Marszałka Województwa Lubelskiego Sławomira Sosnowskiego skierowany do organizatorów i uczestników konferencji oraz przekazała na ręce dyrekcji PBW okolicznościowy adres od Wicemarszałka dr Krzysztofa Grabczuka.

Na obrady przybyli również dyrektorzy zaprzyjaźnionych bibliotek oraz przedstawiciele placówek oświatowych współpracujących z PBW: dr Dorota Mach – dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu, Katarzyna Kalita – dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Chełmie, która jednocześnie wystąpiła w roli prelegentki, Andrzej Zieliński – dyrektor Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i dr Piotr Szczukiewicz – dyrektor Zespołu Poradni nr 2 w Lublinie.

W konferencji brali udział także przedstawiciele środowiska akademickiego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie: dr hab. Anita Has-Tokarz – zastępca dyrektora Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS, dr Renata Malesa – adiunkt w Zakładzie Informatologii Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS, dr Grażyna Piechota – adiunkt w Zakładzie Kultury Książki i Nauk Pomocniczych Bibliologii Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS oraz Lidia Jarska – specjalista w Zakładzie Informatologii Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS.

Na sali obrad była także obecna Małgorzata Dąbrowska-Duda – prezes lubelskiego oddziału Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich.

W konferencji wzięło udział 121 osób – dyrektorzy i pracownicy lubelskich szkół i placówek oświatowych oraz nauczyciele i bibliotekarze bibliotek pedagogicznych i szkolnych z regionu lubelskiego (Chełm, Zamość, Janów Lubelski, Kraśnik, Puławy, Świdnik, Łuków, Zwierzyniec, Pliszczyn, Ciecierzyn, Stołpie, Jastków, Biłgoraj, Bychawa, Nałęczów, Łęczna, Kluczkowice, Oleśniki, Wąwolnica, Staw, Matczyn, Potoczek).

W ramach dwóch sesji zaprezentowano sześć wystąpień. Część pierwszą sesji rozpoczęło wystąpienie Agnieszki Pietryki z Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie. Prelegentka specjalizuje się w informacji pedagogicznej – jej gromadzeniu, porządkowaniu, ale przede wszystkim upowszechnianiu jak najszerszej rzeszy użytkowników. Posiada doświadczenie w wydawaniu pism fachowych z dziedziny

edukacji, pracy bibliotecznej oraz informacji. Jest kierownikiem projektu „Szkoła ćwiczeń”, o którym opowiedziała w swoim wystąpieniu „Biblioteki szkół ćwiczeń – zasoby, relacje, inspiracje”.

Głównym celem projektu jest przygotowanie założeń prawno-organizacyjnych i finansowych szkół ćwiczeń, a także zaproponowanie przykładowych form i metod pracy umożliwiających utworzenie oraz prowadzenie szkoły jako szkoły ćwiczeń. Tak działająca placówka może stanowić uzupełnienie systemu doskonalenia nauczycieli, służyć praktycznym działaniom w podnoszeniu kompetencji nauczycieli i kandydatów do zawodu nauczycielskiego. A. Pietryka wskazała także istotną rolę bibliotek szkolnych i pedagogicznych w realizowanym projekcie. Szkoła ćwiczeń traktowana jest jako element doskonalenia nauczycieli i miejsce wspierania kompetencji kluczowych uczniów. Na każdym etapie rozwoju placówki rolę inspirującą i motywującą pełni dobrze wyposażona biblioteka z kompetentnym i kreatywnym personelem.

Kolejnym punktem programu konferencji było wystąpienie Sylwii Sawy-Pasternak – pedagoga, choreoterapeuty, arteterapeuty, trenera, właściciela i prezesa zarządu Instytucji Szkoleniowej Iskra – Edukacja, Animacja, Szkolenia w Lublinie. Referat „Szkolenia, warsztaty i konferencje jako forma rozwoju i współpracy dla bibliotek i placówek oświatowo-wychowawczych” spotkał się z dużym zainteresowaniem uczestników. Jednocześnie firma S. Sawy-Pasternak była sponsorem konferencji.

Podczas wystąpienia uczestnicy konferencji mieli możliwość zapoznania się z ofertą edukacyjną firmy Iskra, która organizuje szkolenia otwarte i zamknięte w całej Polsce. Szkolenia prowadzą specjaliści i praktycy terapii, działający, wspierający i inspirujący do rozwoju oraz oferujący najwyższą jakość, praktyczną wiedzę i konkretne umiejętności. Terapeuci i trenerzy dzielą się doświadczeniem i ciekawymi rozwiązaniami w zakresie pracy z drugim człowiekiem: dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi, starszymi i osobami z niepełnosprawnością. W odpowiedzi na prośby i oczekiwania swoich klientów instytucja szkoleniowa posiada także bogatą ofertę warsztatów dla dzieci i dorosłych z zakresu rękodzieła, tańców, ekologii, integracji, umiejętności społecznych.

W związku z nawiązaniem współpracy przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. KEN w Lublinie z firmą S. Sawy-Pasternak w Bibliotece odbyło się szkolenie „»Podróż dziecka w krainę marzeń« – warsztat terapii tańcem i ruchem z wykorzystaniem rekwizytów” oraz warsztaty „Arteterapia – twórcze malowanie i rysowanie w pracy nauczyciela, wychowawcy, opiekuna”, na które licznie przybyli nauczyciele z przedszkoli, szkół podstawowych, świetlic szkolnych, bibliotekarze oraz studenci. Choreoterapia jest skuteczna w zakresie obniżania poziomu lęku i depresyjności oraz zwiększania świadomości ciała i poprawy obrazu siebie, natomiast arteterapia jako proces tworzenia uwalnia od napięć, stresu, pozwala na nieskrę-

powaną ekspresję. Referat ukazał, jak wspierała jest lecznicza moc sztuki oraz że jest ważnym i skutecznym narzędziem w pracy pedagoga, wychowawcy i terapeuty.

Następny referat „Twoja szansa na sukces biblioteki i szkoły – kompleksowe wspomaganie” wygłosili Joanna Tarasiewicz – kierownik Wydziału Wspomagania Edukacji i Promocji Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Lublinie oraz Maciej Sztorc z Wydziału Informatyki i Informatyzacji Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Lublinie. W swoim wystąpieniu omówili szczegółowe formy wspomagania kompleksowego, którym objęli dwie placówki oświatowe z terenu województwa lubelskiego – Szkołę Podstawową im. ks. Piotra Ściegiennego w Oleśnikach i Szkołę Policealną Medyczne Studium Zawodowe im. Janusza Korczaka w Łukowie.

Realizację tej szczególnej formy wspomagania szkół i placówek oświatowych nałożyło na biblioteki pedagogiczne Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych. Zainicjowanie procesu wspomagania następuje przez zgłoszenie szkoły do placówki systemu wspomagania, np. do biblioteki pedagogicznej, którą ma reprezentować wyznaczony pracownik – opiekun szkoły. Pierwszym krokiem do spełnienia wymagania o podjęciu skutecznych działań zapewnienia szkole wspomagania zewnętrznego jest przemyślenie możliwości i zasobów placówek oraz wybranie i skontaktowanie się z konkretną placówką wspomagającą. Zagadnienia zawarte w referacie skupiały się także na pokazaniu przykładowego planu kompleksowego wspomagania szkoły krok po kroku i omówieniu roli opiekuna szkoły.

Po przerwie kawowej wystąpiła dr Grażyna Piechota z Zakładu Kultury Książki i Nauk Pomocniczych Bibliologii Instytutu Informatyki i Bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie. W referacie „Kolekcje cyfrowe ze zbiorów Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Lublinie jako element współpracy Instytutu Informatyki i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z placówką” przedstawiła założenia i efekty projektu digitalizacyjnego obejmującego stworzenie dwóch kolekcji cyfrowych – książek edukacyjnych z drugiej połowy XVIII w. i z początku XIX w. oraz książek edukacyjnych stosowanych w nauczaniu szkolnym z początku XX w., które obejmują problematykę historii gier i zabaw ruchowych dla dzieci i młodzieży. Pierwsza kolekcja to zbiór 32 woluminów różnorodnych pod względem tematycznym. W jego skład wchodzi: podręczniki pisania listów, do nauki gramatyki, historii powszechnej, zbiory opisów podróży oraz dzieła dramatyczne. Dzieła są wydane w języku łacińskim, francuskim, włoskim i niemieckim. Druga kolekcja obejmuje 31 druków w języku polskim z początku XX w., większość z okresu dwudziestolecia międzywojennego. Znajdują się w niej książki dotyczące m.in. historii poszczególnych dyscyplin sportowych (piłka nożna, piłka koszykowa, piłka ręczna). Kilka pozycji stanowią podręczniki metodyczne do

nauczania danej dyscypliny sportowej. Ponadto kolekcja obejmuje książki edukacyjne łączące zabawy ruchowe z muzyką.

Grażyna Piechota w swoim referacie zwróciła przede wszystkim uwagę na to, jak niezwykle ważna jest współpraca oparta na zasadach partnerstwa. Wzajemne wspieranie się instytucji edukacyjnych będzie niewątpliwie sprzyjać podejmowaniu wielu nowych inicjatyw, projektów, zadań. W przypadku pozytywnego efektu pracy z innymi nie tylko czujemy niesamowitą satysfakcję, ale także nabieramy szacunku do pracy innych.

Kolejną prezentację „Wspomaganie w praktyce, czyli o wybranych formach współpracy Biblioteki Pedagogicznej w Chełmie z placówkami oświatowymi” przedstawiła Katarzyna Kalita, dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Chełmie. Referat dotyczył głównie działań realizowanych w ramach dwóch sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli w bibliotece z Chełma i powiatu chełmskiego: „Czytanie jest COOL” i „Cyfrowy nauczyciel”, ale także wykorzystania funkcjonalności narzędzi TIK przez dzieci i młodzież.

Jednym z głównych nurtów aktywności Biblioteki Pedagogicznej w Chełmie są działania związane z pogłębianiem wiedzy i zdobywaniem nowych umiejętności w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii w edukacji. Placówka od kilku lat prowadzi Biblioteczną Platformę Zdalnej Edukacji, na której dla wszystkich zainteresowanych są dostępne kursy e-learningowe o tematyce informatycznej. Prezentacja Katarzyny Kality w ciekawy sposób umożliwiła poznanie działań biblioteki skierowanych do nauczycieli i bibliotekarzy szkolnych, którzy chcą wykorzystywać na swoich lekcjach innowacyjne metody nauczania.

Ostatni referat „Wspomaganie przez działanie” wygłosiła Alicja Piskorska, kierownik Wydziału Promocji i Wspierania Edukacji Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu. Prezentacja pozwoliła uczestnikom spotkania poznać wiele interesujących działań opartych na partnerstwie, na udzielaniu placówkom oświatowym pełnego wsparcia w wykonywaniu zadań edukacyjnych. Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu w ramach wspomagania placówek edukacyjnych postawiła sobie za cel działania biblioterapeutyczne z wykorzystaniem bajek relaksacyjnych i książeczek psychoedukacyjnych, skierowanych do dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych regionu zamojskiego. Prelegentka zaprezentowała Bibliotekę jako ośrodek czynnie działający na rzecz lokalnego środowiska kulturalnego i oświatowego.

Konferencja zakończyła się o godz. 14.00. Obrady stały się okazją do wspólnej rozmowy o sprawach istotnych dla środowiska bibliotekarskiego, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, ale też do znalezienia nowych form współpracy między bibliotekami pedagogicznymi a szkolnymi. Podczas całej konferencji, zarówno publicznie, jak i w kulisach toczyły się ożywione dyskusje dotyczące wielu możliwości, a także problemów związanych ze wspomaganiami kompleksowym, jakie postawiło przed bibliotekarzami Ministerstwo Edukacji Narodowej.